

REČ UREDNIKA

Poštovani čitaoci i saradnici,

Senat Nezavisnog univerziteta Banja Luka je, na osnovu odredbe člana 27 stav 1 tačka 3 Statuta Univerziteta – na sjednici održanoj 22.04.2010. godine doneo Odluku o osnivanju naučnog i stručnog časopisa pod nazivom „SVAROG“. Ovo je njegov prvi broj.

Pravni osnov za izdavačku delatnost Nezavisnog univerziteta Banja Luka (u daljem tekstu: NUBL) je odredba člana 6 Statuta NUBL-a – u kome se, pored ostalih aktivnosti NUBL-a navodi i aktivnost *Izdavanja časopisa i sličnih periodičnih izdanja*. Na Statut NUBL-a – Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske dalo je saglasnost aktom broj 07.023/612-79/10 od 24.05.2010. godine. Osim navedenog, pravni osnov za izdavačku delatnost NUBL-a je i Rješenje o upisu u sudski registar uložak br. 5-82-00 Banja Luka, oznaka i broj rešenja 071-0-REG-07-001963 od 12.09.2007. godine.

Osnivač i izdavač časopisa je Nezavisni univerzitet Banja Luka. Za glavnog i odgovornog urednika časopisa imenovan je dr Momčilo Sakan, redovni profesor Fakulteta političkih nauka NUBL-a.

Jezik na kojem će časopis izlaziti je srpski i engleski jezik. Tiraž časopisa je 300 primeraka, a period izdavanja – šestomesečno (dva broja godišnje). Časopis će se distribuirati na teritoriji zemalja zapadnog Balkana. Ovlašćena štamparija časopisa je „Grafid“, Banja Luka.

Časopis „SVAROG“ objavljiivaće originalne naučne radove, prethodna saopštenja, pregledne i stručne članke u kojima se izlažu ideje i stavovi o najznačajnijim problemima prirodnih i društvenih nauka sa težištem na političkim, ekonomskim, pedagoškim i ekološkim naukama, odnosno matičnim naukama organizacionih jedinica NUBL-a. U tematiku časopisa uklapaće se i ostali radovi u kojima se razmatraju širi teorijski problemi interdisciplinarnog karaktera koji su značajni za naučne oblasti kojima pripadaju studijski programi koji se izučavaju na NUBL-u, uključujući i metodološke i didaktičke (metodičke) probleme. U časopisu se, takođe, mogu objavljivati i oni članci iz oblasti koje su neophodne za rad istraživača, nastavnika i studenata prvog i drugog ciklusa studija, kao i prikazi i izvodi odabranih diplomskih radova, magistarskih teza, doktorskih disertacija, značajnih knjiga (u publikaciji NUBL-a) i drugi. Posebna pažnja pridavaće se radovima nastalim na osnovu iskustava iz nastavne i istraživačke prakse NUBL-a.

Ovako široko tematsko područje, pored ostalih, nametalo je i problem definisanja naziva časopisa. Trebalo se opredeliti za naslov koji „pokriva“ tako široku tematiku časopisa (prirodne i društvene nauke), ali i koji je unikatni i prepoznatljiv u odnosu na sve druge. Pri tome su se pojavljivale brojne ideje, a u užem krugu razmatrani su: „Naučni problemi“, „Problemi nauke“, „Naučna misao“, „Nauka“ i „Paradigma“, ali oni nisu prihvaćeni. Časopis se, bez sumnje, bavi naukom i naučnim problemima i oni su dominantni. Ali, postoje i drugi sadržaji i druge oblasti (filozofija, na primer) koji tim nazivom nisu obuhvaćeni. Pored navedenog, postoje i brojni drugi časopisi sa istim ili sličnim nazivom. Slična je situacija i s paradigmom. Pod tim pojmom se podrazumeva obrazac, uzor, uzorak, primerak po kome se nešto radi, odnosno osnovna ili dominantna teorija u strukturi nauke određenog doba; čitava konstrukciju uverenja, vrednosti, tehnika i slično, koje dele članovi jedne naučne zajednice. Časopis se, međutim, ne bavi samo dominantnom teorijom i uzorima po kojima se nešto radi. Časopis se bavi svim problemima, uključujući i one čija rešenja ne idu u prilog vladajućoj paradigmi.

Navedeni i drugi argumenti i stavovi nametali su potrebu odustajanja od ponuđenih rešenja naslova i iznalaženje novog, čak i mitskog, ali unikatnog – do sada nekorišćenog u navedene svrhe. Zato pretpostavljamo da naziv „SVAROG“ koji smo odabrali odražava i formu i suštinu tematskih sadržaja koji se obrađuju.

Izraz *Svarog* potiče iz prastarih (praindoevropskih) vremena, ali njegovo značenje se različito tumači. Koren *svar* – indoevropski označava Sunce, a nastavak *og* ima više značenja (čet-*og* = dvorana, brl-*og*, vrt-*log* i slično).¹ Prema tome Svarog znači mesto Sunca, nebo, personificirano znači i samog boga neba, boga Sunca. Svarog u slovenskoj mitologiji označava: bljesak, nebo, Sunce – solarni bog, bog-otac. Iranski Svar (*hvar*) označava svetlo sjajnog neba. U litvanskoj mitologiji božji kovač je iskovao na zemlji lim-sunce i tako iskovanog bacio ga na nebo. Zato se pretpostavlja da je Svarog kao kovač u njihovoj mitologiji nastao u železno doba kada je kovački zanat bio predodređen magičnim i darovitim ljudima. Železo je bilo obrađivano pomoću vatre, a sama vatra bila je sveta. Sačuvan je mit i u ruskoj Žmudi (15. vek) prema kome su zodijski znaci razbili toranj u kome je bilo zatočeno Sunce. Taj motiv oslobađanja sunca označava njegovo oslobađanje iz mraka i zimskih okova, kada na proleće dan postaje duži od noći. Svarog je kod nekih naroda (pretežno slovenskih) shvaćen kao celi zodijski panteon koji obuhvata sve bogove – svebog; tvorac neba i zemlje; praotac svih bogova. Kult Sunca imao je veliku važnost kod Slovena, ali i kod drugih naroda i održao se vrlo dugo i

¹ Detaljnije o tome može se videti u: <http://bs.wikipedia.org/wiki/Svarog>; <http://ru.wikipedia.org/wiki/Svarog>; <http://en.wikipedia.org/wiki/Svarog>; <http://hr.wikipedia.org/wiki/Svarog>.

snažno. On živi u podsvesti ljudi, naročito poljoprivrednika, u njihovim navikama i folkloru i zadržao do danas kada se s preporodom religije na ovim prostorima intenzivno vraća u svest i zauzima pripadajuće mu mesto.

Iz prethodne etimološke analize navedenog termina *Svarog*, može se videti da on označava nešto uzvišeno (božanstvo, svebog); hipotetično – ukazuje na smerove razvoja, dostizanje svetlih ciljeva (svetlo sjajnog neba, Sunce...) i oslobađajuće – slobodu uopšte, uključujući i slobodu argumentovanog naučnog i stručnog izražavanja (oslobađanje iz mraka).

Te karakteristike, u metaforičkom i realnom značenju, odnose se i na ovaj časopis. Namera nam je da on bude prepoznatljiv ne samo po svom nazivu i izgledu, već pre svega po raznovrsnosti i kvalitetu sadržaja radova i slobodi argumentovanog izražavanja stavova naših cenjenih autora. Imamo neskrivene ambicije da se svrstamo u red najkvalitetnijih časopisa u okruženju i molimo naše cenjene saradnike da nam pomognu da istrajemo u tim naporima.

Da bi uspeali u našim namerama, molimo cenjene buduće autore da se upoznaju sa zahtevima navedenim u Pozivu za saradnju na kraju časopisa. Snažno ćemo insistirati na kvalitetu članaka koji obavezno podležu detaljnom čitanju i recenziji od strane jednog do dva recenzenta koji recenzije dostavljaju u pisanom obliku redakciji časopisa.

Unapred zahvalan,

Glavni i odgovorni urednik
Prof. dr Momčilo Sakan